

Motion till riksdagen 2025/26:1700

av Staffan Eklöf (SD)

Precisering av proportionalitetsprincipens tillämpning i förvaltningslagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i förvaltningslagen förtydliga behovet av dialog med den som myndighetens åtgärd riktar sig mot för uppfyllande av proportionalitetsprincipen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En rättssäker myndighetsutövning är en av demokratins hörnstenar. Förvaltningslagen utgör en grund för förvaltningsmyndigheternas myndighetsutövning och har som funktion att säkerställa flera bärande principer för en rättssäker myndighetsutövning. En av dessa är proportionalitetsprincipen.

Förvaltningslagen säger följande om proportionalitetsprincipen: ”Myndigheten får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot.” Kravet på myndighetsutövningen att tänka åtgärder ska bedömas mot bakgrund av de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot innebär att myndigheten måste ha eller måste skaffa sig kännedom om situationen för den verksamhet eller det företag som åtgärden riktas mot.

När verksamheten är komplex eller bedrivs under olika förhållanden för olika aktörer, kan det vara svårt för myndigheten att veta vilka förhållanden som gäller vid just den aktuella verksamheten. I en sådan situation kan en dialog vara helt nödvändig för att uppfylla proportionalitetsprincipens krav på kännedom om aktörens verksamhet. Annars kan förvaltningslagens avvägning inte göras på ett seriöst sätt.

Det finns flera fall där ett företag har sökt tillstånd för en åtgärd och fått vänta i mer än ett år på besked utan att myndigheten har sökt företaget för en dialog och när beskedet kommer så är det uppenbart orimligt i förhållande till företagets verksamhet och situation.

Om myndigheter istället för en dialog med företagen kan ofta samhällets målsättningar lösas på ett annat sätt som bättre passar i företagets situation. På så vis blir besluten bättre. Vissa myndigheter verkar tolka förvaltningslagen på så sätt att dialog är en naturlig del av hanteringen av beslutsärenden för att uppfylla proportionalitetsprincipen, medan andra myndigheter verkar tolka den på ett annat sätt.

Tillämpningen av proportionalitetsprincipen bör därför preciseras genom att det förtydligas i förvaltningslagen att myndigheten alltid ska överväga om dialog behövs för att utröna om den känner omständigheterna för den som myndighetens åtgärd riktar sig mot tillräckligt väl och att det alltid krävs dialog med den sökande i komplexa fall för att proportionalitetsprincipen ska anses vara uppfylld.

Staffan Eklöf (SD)